

## หลักสูตรการเพาะเห็ดโคนน้อย (อก 1008)

จำนวน 25 ชั่วโมง

### กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม

#### ความเป็นมา

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้กำหนดนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ด้าน 3 การส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อที่ 3.4 จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ประชาชน อาชีพเกษตรกรรม อาชีพค้าขาย อาชีพบริการชุมชน อาชีพหัตถกรรม อาชีพอุตสาหกรรมช่างก่อสร้างช่างไฟฟ้าช่างประปาช่างแอร์ ฯลฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับทักษะความรู้ช่วยประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือนสามารถประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้ ข้อที่ 3.5 ส่งเสริมสนับสนุนสร้างโอกาสให้เกิด Soft Power เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์สินค้า/บริการ โดยการสร้างเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด มีการบูรณาการกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้เกิดการรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้ประชาชนระดับฐานราก ที่อาศัยในระดับตำบลได้รับการพัฒนาสมรรถนะและทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยใช้หลักสูตรการพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้นเพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพได้รับความรู้สามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีการจัดการศึกษาที่ยึดพื้นที่เป็นฐานรากในการพัฒนา (Area – based Development) ใช้หลักสูตรอาชีพเป็นฐาน (Career Based Education) ในหลักสูตร 5 กลุ่มอาชีพได้แก่หลักสูตรกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรกลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมหลักสูตรกลุ่มอาชีพด้านพาณิชยกรรมหลักสูตรกลุ่มอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์และหลักสูตรอาชีพเฉพาะทางและเป็นเครื่องมือในการช่วยผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพจบแล้วมีงานทำ (Learn Earn และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ทำอาชีพเกษตรกรรม ที่นิยมปลูกกันมาก คือ ลำไย ข้าวโพด กระเทียม ข้าว มันสำปะหลังหมุนเวียนกันซึ่งปัจจุบันเกษตรกรได้รับผลกระทบจากปัญหาระยะแล้งทำให้คุณภาพของผลผลิตลดลง ส่งผลต่อราคาสินค้า เกษตรกรจำนวนมากขาดทุน จึงให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ที่ไม่มียาชีพ ต้องการพัฒนาอาชีพและสามารถนำเงินไปประกอบใหม่ เพื่อให้เกิดคุณค่า และ มูลค่าสินค้า จากเหตุผลดังกล่าว ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ..... ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาอาชีพดังกล่าว จึงได้จัดทำหลักสูตรการเพาะเห็ดโคนน้อย จำนวน 25 ชั่วโมง เพื่อให้ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสามารถนำไปใช้ในอาชีพเกษตรกรรม และเป็นอาชีพเสริม อาชีพหลักได้

### หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระ ภาคนิเทศ ควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะ ไปประกอบอาชีพได้จริง
2. มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอาชีพ อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบ ต่อตนเอง และสังคมได้
3. เน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการเทียบโอนกิจกรรมพัฒนา คุณภาพชีวิตตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

### จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ วิธีการเพาะเห็ดโคนน้อย
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพได้

### กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

### ระยะเวลา

- จำนวน 25 ชั่วโมง
- ภาคนิเทศ 4 ชั่วโมง
  - ภาคนิเทศ 21 ชั่วโมง

### โครงสร้างหลักสูตร

1. ช่องทางการประกอบอาชีพ จำนวน 3 ชั่วโมง
  - 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญในการประกอบอาชีพ
  - 1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ
  - 1.3 แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่
  - 1.4 ช่องทางการตลาด
  - 1.5 หลักการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ทักษะการประกอบอาชีพ จำนวน 20 ชั่วโมง

- 2.1 การเตรียมอุปกรณ์ในการเพาะเห็ดโคนน้อย
  - 2.1.1 การเตรียมอุปกรณ์ในการเพาะเห็ดโคนน้อย
  - 2.1.2 การเตรียมวัสดุขี้ดินในการเพาะเห็ดโคนน้อย
  - 2.1.3 การเตรียมเชื้อเห็ดโคนน้อย
  - 2.1.4 การเตรียมวัสดุเพาะเห็ดโคนน้อย
    - การแช่เย็น
    - การต้ม
  - 2.1.5 การเตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อเห็ดโคนน้อย
  - 2.1.6 การเพาะเห็ดโคนน้อยในรูปแบบต่าง ๆ
    - การเพาะแบบชั้นโรงเรือน
    - การเพาะแบบตระกร้า
    - การเพาะแบบแปลง
    - การเพาะแบบแปลงชั่วคราว
  - 2.1.7 การบ่มเพื่อการเจริญเติบโตของเส้นใย
  - 2.1.8 การดูแลรักษาแปลงเห็ดโคนน้อยระหว่างการให้ผลผลิต
  - 2.1.9 การเก็บผลผลิต
  - 2.1.10 การบรรจุภัณฑ์และการเก็บรักษาผลผลิต
- 3. การบริหารจัดการการประกอบอาชีพ จำนวน 2 ชั่วโมง
  - 3.1 การทำบัญชีต้นทุน กำไร
  - 3.2 การทำบัญชีรับ - จ่าย

### **การจัดกระบวนการเรียนรู้**

1. การบรรยาย
2. การสาธิต
3. การฝึกปฏิบัติจริง
4. ศึกษาจากใบความรู้/วิทยากร
5. ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

### **สื่อการเรียนรู้**

1. ใบความรู้
2. วิทยากร
3. แหล่งเรียนรู้

## การวัดประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพ
3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

## เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลผลิตที่มีคุณภาพ

## เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตรการศึกษา ออกโดยสถานศึกษา
4. แบบประเมินความพึงพอใจ

## การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้ สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้าง หลักสูตรการเพาะเห็ดโคนน้อย

จำนวน 25 ชั่วโมง

| ที่ | เรื่อง                | จุดประสงค์การเรียนรู้                                                               | เนื้อหา                                                                                                                                                                                      | การจัดกระบวนการเรียนรู้                                                                                                                                                                       | จำนวนชั่วโมง |         |
|-----|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------|
|     |                       |                                                                                     |                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                               | ทฤษฎี        | ปฏิบัติ |
| 1   | ช่องทางการประกอบอาชีพ | เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับช่องทางการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดโคนน้อย | 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญในการประกอบอาชีพ<br>1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ<br>1.3 แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่<br>1.4 ช่องทางการตลาด<br>1.5 หลักการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง | วิทยากรบรรยายความสำคัญของการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดโคนน้อย ให้กับผู้เรียนพร้อมยกตัวอย่างผู้ประกอบการเพาะเห็ดโคนน้อย ที่ประสบความสำเร็จและแหล่งเรียนรู้ในการการเพาะเห็ดโคนน้อย ที่มีอยู่ในชุมชน | 3            |         |
| 2   | ทักษะการประกอบอาชีพ   | เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดโคนน้อย   | 2.1การเตรียมอุปกรณ์ในการเพาะเห็ดโคนน้อย<br>2.1.1 การเตรียมอุปกรณ์ในการเพาะเห็ดโคนน้อย                                                                                                        | 1.ให้ผู้เรียนศึกษาข้อมูลการเพาะเห็ดโคนน้อยจากใบความรู้<br>2. วิทยากรบรรยายเนื้อหาและสาธิตพร้อมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ในหัวข้อดังนี้                                                        |              | 20      |

| ที่ | เรื่อง | จุดประสงค์<br>การเรียนรู้ | เนื้อหา                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | การจัดกระบวนการ<br>การเรียนรู้                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | จำนวนชั่วโมง |         |
|-----|--------|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------|
|     |        |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ทฤษฎี        | ปฏิบัติ |
|     |        |                           | 2.1.2 การเตรียมวัตถุดิบ<br>ในการเพาะเห็ดโคนน้อย<br>2.1.3 การเตรียมเชื้อ<br>เห็ดโคนน้อย<br>2.1.4 การเตรียมวัสดุเพาะ<br>เห็ด<br>โคนน้อย<br>- การแช่เย็น<br>- การต้ม<br>2.1.5 การเตรียมอาหาร<br>เลี้ยงเชื้อเห็ดโคนน้อย<br>2.1.6 การเพาะเห็ดโคนน้อย<br>ในรูปแบบต่าง ๆ<br>- การเพาะแบบชั้นโรงเรือน<br>- การเพาะแบบตระกร้า<br>- การเพาะแบบแปลง<br>- การเพาะแบบแปลง<br>ชั่วคราว | 2.1 การเตรียมอุปกรณ์ในการเพาะ<br>เห็ดโคนน้อย<br>2.1.1 การเตรียมอุปกรณ์ในการเพาะ<br>เห็ดโคนน้อย<br>2.1.2 การเตรียมวัตถุดิบในการเพาะ<br>เห็ดโคนน้อย<br>2.1.3 การเตรียมเชื้อเห็ดโคนน้อย<br>2.1.4 การเตรียมวัสดุเพาะเห็ดโคนน้อย<br>- การแช่เย็น<br>- การต้ม<br>2.1.5 การเตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อ<br>เห็ดโคนน้อย<br>2.1.6 การเพาะเห็ดโคนน้อยในรูปแบบ<br>ต่าง ๆ<br>- การเพาะแบบชั้นโรงเรือน<br>- การเพาะแบบตระกร้า<br>- การเพาะแบบแปลง<br>- การเพาะแบบแปลงชั่วคราว |              |         |

| ที่ | เรื่อง                         | จุดประสงค์<br>การเรียนรู้                                                  | เนื้อหา                                                                                                                                                              | การจัดกระบวนการ<br>การเรียนรู้                                                                                                                                     | จำนวนชั่วโมง |         |
|-----|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------|
|     |                                |                                                                            |                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                    | ทฤษฎี        | ปฏิบัติ |
|     |                                |                                                                            | 2.1.7 การบ่มเพื่อการเจริญเติบโตของเส้นใย<br>2.1.8 การดูแลรักษาแปลงเห็ดโคนน้อยระหว่างการให้ผลผลิต<br>2.1.9 การเก็บผลผลิต<br>2.1.10 การบรรจุภัณฑ์และการเก็บรักษาผลผลิต | 2.1.7การบ่มเพื่อการเจริญเติบโตของเส้นใย<br>2.1.8การดูแลรักษาแปลงเห็ดโคนน้อยระหว่างการให้ผลผลิต<br>2.1.9 การเก็บผลผลิต<br>2.1.10 การบรรจุภัณฑ์และการเก็บรักษาผลผลิต |              |         |
| 3   | การบริหารจัดการ การประกอบอาชีพ | เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การประกอบอาชีพ | 3.1 การทำบัญชีต้นทุน กำไร<br>3.2 การทำบัญชีรับ - จ่าย                                                                                                                | 1.วิทยากรและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีต้นทุน กำไร<br>2.ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการคิดต้นทุน กำไร                                                      | 1            | 1       |
| รวม |                                |                                                                            |                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                    | 4            | 21      |